

Lausunto – Luonnos Valtion väyläverkon investointiohjelma vuosille 2025-2032

Kaupunginhallitus 18.12.2023 § 569
913/08.00.00/2023

Valmistelija kaupunkisuunnittelupäällikkö Päivi Cainberg ja erityisasiantuntija Jouni Laitinen.

Väylävirasto laatii vuosittain valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman osana valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman, Liikenne 12 –suunnitelman, toimeenpanoa.

Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet, jonka talouskehyksen määrittelee Liikenne 12-suunnitelma. Vuosia 2025-2032 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, joiden kautta tulee esille sidosryhmien tietoa ja näkökulmia investointiohjelmaan liittyen. Väylävirasto pyytää jatkotyön pohjaksi lausuntoja erityisesti seuraavista asioista:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehyksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seuranta?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Kokkolan kaupunki esittää lausuntonaan seuraaviin kohtiin:

1. Pohjanmaalla ja Keski-Pohjanmaa on suunnitteilla elinkeinoelämän investointeja noin 17 miljardin euron edestä vuoteen 2030 mennessä. Merkittäviä, miljardiluokan investointeja on suunnitteilla mm. Kokkolan kaupungin ja Kruunupyyn kunnan rajalla sijaitsevalle Kruunuportin alueelle, joka rajoittuu valtatiehen 8.

Liikenteen saavutettavuus tulisikin turvata riittäväillä ja ennakoivilla liikeneväyläinvestoinneilla. Tämä on vientiteollisuuden toimintaedellytysten ja yhteiskunnan kriisivalmiuden kannalta välttämätöntä. Suunnitelma ei vielä sisällä riittäviä investointeja Pietarsaaren ja Kokkolan seuduille, joilla valtatie 8 muodostaa I-tason pääväylän. (kohta 51 ja 5.2).

2. Vientiteollisuudelle ja myös kotimaan kuljetuksille erittäin tärkeä valtatie 8 kulkee länsirannikkoa pitkin etelässä Turusta pohjoiseen Kemiin yhdistäen länsirannikon kaupungit. Perusteita sille, miksi Pietarsaaren ja Kokkolan alueille ei osoiteta laajemmin investointeja ei voida pitää tasapuolisina ja selkeinä, sillä tämä ei vastaa muun muassa investointiohjelman tavoitteeseen parantaa elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä.

3. Prosessin myönteinen piirre on, että sitä tarkistetaan, päivitetään ja seurataan säännöllisesti. Suunnitelmaan tulisi kuitenkin sisällyttää hankkeet, jotka aiemmin ovat sisältyneet tähän mutta nyt poistuneet, sillä osa näiden hankkeiden suunnittelu on jo käynnistynyt taikka valmistunut ja näihin on jo käytetty huomattavia resursseja.

5.1. Ohjelmassa todetaan, että valtatie 8 on pääväylä Länsi-Suomen rannikkoalueella ja osa Euroopan laajuista TEN-T-liikenneverkkoa. Valtatie 8 yhdistää länsirannikon kaupunkeja ja satamia muodostaen tärkeän kuljetusreitit kotimaan sisäisille ja ulkomaille suuntautuville kuljetuksille. Suunnitelmassa todetaan myös, että suurin osa tieliikenteestä Kokkolan satamaan kulkee valtatie 8:n kautta ja raskaan liikenteen osuus valtatiellä on suuri, minkä vuoksi tiejaksolla on paljon ohitustarpeita.

Investointiohjelmaan 2025–2032 ei kuitenkaan ole sisällytetty tähän aiemmin kuulunutta valtatie 8:n ohituskaistoja välillä Edsevö–Lepplax, Ytterjeppo–Sorvist ja Kruunupyy-Kokkola. Tällä hetkellä Ytterjeppo-Sorvistin tiesuunnitelma on jo hyväksytty ja Edsevö-Lepplax ohituskaistojen tiesuunnittelu on valmis. Ohituskaistojen suunnittelu välille Kruunupyy - Kokkolan kunnanraja on käynnistetty 2023. Kyseinen osuus rajautuu kohdassa 1 mainittuun Kruunuportin alueeseen ja on keskeinen kokonaisuuden kehittämisen ja liikenteen sujuvuuden ja turvallisuuden näkökulmasta.

5.2 Alueellisten pyörätieverkostojen ja merkittävien pyörämatkailureittien kehittäminen on mukana investointiohjelmassa ja sille ehdotetaan rahoitusta, mikä on hyvä asia. Investointiohjelman mukainen kokonaistavoite on mahdollistaa ja edistää tieverkkoon liitettyjen laajempien pyörätieverkostojen suunnittelua ja kehittämistä.

Pedersöre-Kruunupyy-Kokkola ovat vuonna 2023 laatineet ylikunnallisen pyöräilytien yleissuunnitelman. Hanke yhdistää kaksi maakuntaa, kaksi kaupunkiseutua, kaksi kasvukeskusta sekä kaksi työmatka-alueita ja neljä kuntaa. Suomen hallitus (2019-2023) on vahvasti nostanut esille kävelyn ja pyöräilyn kehittämisen. Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelman 2018 mukaan on parannettava kävelyn ja pyöräilyn edellytyksiä suomalaisissa kunnissa, tuettava liikenteen

kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistä sekä parannettava kansanterveyttä Suomessa. Tavoite on sama Kansallisessa energia- ja ilmastostrategiassa.

Pyörätiehanke on koko seudun kannalta erittäin tärkeää ja tämän tavoitteena on mm. parantaa kansanterveyttä, virkistysarvoja ja pyörämatkailua. Hanketta tukevat myös hallituksen asettamat tavoitteet, joiden mukaan kävely- ja pyörämatkojen tulee viimeistään vuoteen 2030 mennessä kasvaa 30 %. Kyseinen reitti sivuaa myös kohdassa 1 mainittua Kruunuportin aluetta. Ylikunnallinen pyörätie välillä Edsevö-Kruunupyy-Kokkola ehdotetaan esitetyillä perusteilla sisällytettäväksi investointiohjelmaan 2025–2032.

5.3. Valtatien 8 parantaminen Kokkolan kohdalla (hanke: T14) on jaettu kahteen vaiheeseen. Tiesuunnitelma kokonaisuudesta on valmistunut vuonna 2023. Vaikka kaupunki näkeekin että 1. vaiheen eli keskustajakson parantaminen on ensisijainen ja hyöty-kustannussuhteeltaan erittäin kannattava tulisi kokonaisuuden näkökulmasta myös vaihe 2 sisällyttää investointiohjelmaan. Kaupunki huomauttaa lisäksi ristiriidasta investointiohjelman 2025-2032 maantiehankkeiden sisällysluettelon ja kyseisen hankekortin T14 välillä. Sisällysluettelossa kuvataan 1. vaihe (Eteläväylä) mutta hankekortissa koko hanke. Lisäksi hankekortissa kuvataan valtatie 28 osalta tiesuunnitelman luonnosvaiheen ratkaisua, ei lopullista tiesuunnitelmaa.

6. Kokkolan kaupunki korostaa investointiohjelmassa mukana olevan hankkeen R4 (Kokkolan asema-alueen kehittäminen) ensisijaista tärkeyttä maakuntakeskuksen kehittämisessä. Useat keskustan hankkeet odottavat tällä hetkellä asema-alueen ratkaisujen toteuttamista. Näitä ovat alueeseen rajoittuvan ydinkorttelin (32 000 kem) rakentaminen, Kosilan puolen lisärakentaminen ja liittäminen osaksi keskustaa, liityntäpysäköinti, matkaketjut sekä kävelyn ja pyöräilyn edistäminen. Nämä kaikki linkittyvät suoraan asema-alueen kehittämiseen.

Lopuksi kaupunki haluaa nostaa esille lentoliikenteen vaikka se onkin investointisuunnitelman ulkopuolella. Kokkolan kaupunki korostaa teollisuuden ja vientiteollisuuden kilpailukyvyyn ja toimintaolosuhteiden vuoksi, että lentoliikenne ylläpidetään kaikilla lentokentillä, joilla on tällä hetkellä liikennettä ja jotka ovat yli kolmen tunnin etäisyydellä Helsinki-Vantaan lentoasemalta. Tässä yhteydessä Kokkolan - Pietarsaaren lentoaseman merkitystä ei voida arvioida pelkästään matkustajamäärän perusteella, koska se palvelee kahta tärkeää kasvavaa talousaluetta, joille sijoittuu jatkuvasti kasvava ja investoiva vientiteollisuus.

Kaupunginjohtaja

Kaupunginhallitus päättää antaa valtion väyläverkon investointiohjelmasta vuosille 2025-2032 yllä kuvatun lausunnon.

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi päätösesityksen.